COMMISSIEVOORSTEL Opiniërend
BIJ ZAAKNUMMER: 2021023856

Voorstel voor de vergadering van de Commissie Ruimte op 21 september 2021

Agendanummer:	04
Onderwerp:	Handreiking omgevingsdialoog
Opsteller:	F.W.A. van Tulden
Portefeuillehouder:	J.P.E. Bankers
Datum:	20 juli 2021
Voorstel:	Wensen en bedenkingen meegeven aan college van burgemeester en wethouders over: de handreiking omgevingsdialoog.
Presentatie:	Nee
Bijlage(n)/ter inzage	2021050581 - Handreiking omgevingsdialoog

Samenvatting
Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Onderdeel van deze wet is het aanvraagvereiste participatie. Het doel van dit aanvraagvereiste is te stimuleren dat een initiatiefnemer zijn of haar plannen in een vroeg stadium met de omgeving bespreekt. Om inwoners en initiatiefnemers hierbij te helpen is de 'Handreiking omgevingsdialoog' opgesteld. In de handreiking wordt stapsgewijs (voor kleine, middelgrote en grote plannen) uitgelegd hoe een omgevingsdialoog kan worden georganiseerd. Het college legt de handreiking voor aan de Commissie Ruimte en nodigt de Commissie uit wensen en bedenkingen kenbaar te maken in haar vergadering van 21 september 2021.

Inleiding
Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Onderdeel van deze wet is het aanvraagvereiste participatie[1]. Als een initiatiefnemer iets wil ontwikkelen in de fysieke leefomgeving krijgt hij/zij met dit aanvraagvereiste te maken. Doel van dit aanvraagvereiste is dat een initiatiefnemer middels een omgevingsdialoog zijn/haar plannen, in een zo'n vroeg mogelijk stadium, bespreekt met de omgeving. Idealiter zorgt een omgevingsdialoog voor meer transparantie, draagvlak en een verrijking van het plan. Ook vergroot een goede dialoog de kans op een soepele procedure.

Om inwoners en initiatiefnemers verder te stimuleren en om ze te helpen bij het betrekken van de omgeving is de 'Handreiking Omgevingsdialoog' opgesteld. In de handreiking wordt onderscheid gemaakt tussen kleine, middelgrote en grote initiatieven. Afhankelijk van de grootte en impact van een plan dient de initiatiefnemer te bepalen hoe groot de invloed op de omgeving is en op welke manier en met welke intensiteit hij/zij de omgeving betrekt. Bij kleine initiatieven, zoals de realisatie van een dakkapel, kan een telefoongesprek voldoende zijn. Voor grotere initiatieven, zoals de bouw van een groot bedrijf, kan gedacht worden aan het organiseren van een bijeenkomst. Initiatiefnemers van middelgrote en grote plannen worden verzocht om een verslag te maken van de omgevingsdialoog. De

[1] Aanvraagvereiste participatie: een initiatiefnemer moet aangeven of, en zo ja hoe, hij/zij participatie heeft vormgegeven en wat hij/zij met het resultaat gedaan heeft.

initiatiefnemer kiest uiteindelijk zelf welke aanpak hij/zij passend vindt; het letterlijk volgen van de handreiking is geen verplichting.

Voor de initiatiefnemer zitten er voordelen aan het vroegtijdig betrekken van de omgeving bij de planvorming: hoe duidelijker een plan vooraf is en hoe meer omwonenden het gevoel hebben dat er geluisterd wordt naar ze en rekening wordt gehouden met hun wensen, hoe minder groot de kans op bezwaar/beroep/hoger beroep. Investeren aan de voorkant biedt dus voordelen aan de achterkant.

Met de handreiking geven we invulling aan de koers zoals met u is vastgelegd in de Strategische notitie Ruimtelijke Dienstverlening Omgevingswet en de daarbij behorende besluitvormingstabel/spoorboekje (april 2020). In uw vergadering van juni 2021 hebt u een geactualiseerde versie van dit spoorboekje ontvangen. De eerder voorgestelde koers voor de handreiking omgevingsdialoog is hierin ongewijzigd.

Wat willen we bereiken
Met de handreiking wordt invulling gegeven aan het aanvraagvereiste participatie van de omgevingswet en wordt er conform de Omgevingswet meer verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer gelegd. Met de handreiking willen we stimuleren dat inwoners en initiatiefnemers de omgeving vroegtijdig betrekken in de voorbereidende fase van hun plan en de eventuele uitvoering van het plan. Idealiter zorgt dit voor meer transparantie en draagvlak, een soepele procedure en een verrijking van het plan.

Wat gaan we daarvoor doen
Deze vorm van participatie is niet nieuw voor de gemeente Asten. Er wordt al jaren gestuurd op het voeren van een zorgvuldige omgevingsdialoog bij initiatieven die niet in onze bestemmingsplannen passen.
Op grond van het bestemmingsplan Buitengebied Asten 2016 is het voeren van een omgevingsdialoog verplicht, indien op grond van het bestemmingsplan wordt afgeweken van het gebruik (bijv. minicamping) of als de bestemming wordt gewijzigd (wijzigingsbevoegdheid). Het bestemmingsplan zelf vormt in deze gevallen de juridische basis voor de omgevingsdialoog.
Conform de provinciale (interim) Omgevingsverordening is het voeren van een omgevingsdialoog tevens verplicht bij bouwactiviteiten die voorzien in uitbreiding van een veehouderij.
Voor de Verzamelplannen geldt dat de gemeente vanaf het Verzamelplan 2019-2 van initiatiefnemers met een plan in de bebouwde kom het voeren van een omgevingsdialoog verlangt. Dit betekent dat de gemeente stimuleert (niet dwingt) om de omgevingsdialoog onderdeel te maken van de ruimtelijke onderbouwing.
Met de handreiking zetten we onze werkwijze rond het voeren van een omgevingsdialoog kracht bij en geven we initiatiefnemers concrete handvatten om deze dialoog te organiseren.

De handreiking wordt bekend gemaakt via social media, komt op de website te staan en wordt opgenomen in de voorbereiding van bestemmingsplanprocedures, principeverzoeken en aanvragen van omgevingsvergunningen. Inwoners/initiatiefnemers worden door medewerkers van team Ruimte of team Vergunningen over het instrument geïnformeerd. De handreiking kan al in gebruik worden genomen, ook al vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Mogelijke alternatieven
Als een initiatiefnemer de omgeving niet bij zijn of haar plan betrekt is dit volgens de Omgevingswet bij binnenplanse omgevingsplanactiviteiten geen grond voor afwijzing, tenzij het bestemmingsplan c.q. omgevingsplan dit dus zelf verplicht, zie hiervoor. Het is voldoende als de initiatiefnemer aangeeft of, en zo ja hoe er aan het aanvraagvereiste participatie is voldaan. Ook als er ‘nee’ wordt ingevuld is er volgens de wet aan het

aanvraagvereiste voldaan. Wel mag de gemeenteraad op grond van de Omgevingswet gevallen van buitenplanse activiteiten aanwijzen waarin participatie verplicht is. In het 4e kwartaal van dit jaar of in het 1e kwartaal van 2022 (vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet) wordt hierover een voorstel aan de raad voorgelegd, zodat deze verplichting vanaf het moment van inwerkingtreding kan worden toegepast. Ziet u hiervoor de planning is ons aangepaste spoorboekje (juni 2021). Het is niet nodig dat dit besluit genomen is vóórdat de handreiking omgevingsdialoog aan inwoners initiatiefnemers wordt aangeboden, als inspiratie en ondersteuning van hun omgevingsdialoog. Het raadsbesluit over verplichte gevallen van participatie treedt pas in werking vanaf het moment dat de Omgevingswet daadwerkelijk is ingevoerd (naar verwachting 1 juli 2022).

Toekomstagenda Asten 2030 / Vitale democratie
Het opstellen van de handreiking omgevingsdialoog past in de Toekomstagenda Asten 2030:

- Het sluit aan op het programma Vitale democratie, waarin is vastgelegd dat inwoners meer zeggenschap over en verantwoordelijkheid voor hun woon- en leefomgeving willen. De omgevingsdialoog draagt hieraan bij. Inwoners, die behoren tot de omgeving van het plan, worden door een initiatiefnemer op de hoogte gebracht van het plan en kunnen het plan met de initiatiefnemer bespreken.
- Het is onderdeel van het programma Transitie Omgevingswet.

Risico's
De handreiking is bedoeld als hulpmiddel. Het zal de manier waarop wij nu al participatiebeleid voeren ondersteunen en versterken. Toch zijn er enkele risico's denkbaar:

- De handreiking is geen verplichting. Het is aan de initiatiefnemer op welke wijze hij/zij communiceert. Wat door de ene omwonende als afdoende wordt ervaren, is voor een ander onvoldoende. Dit kan discussies geven. De gemeente moet hier uiteindelijk over beslissen in haar afweging/besluitvorming.

- Een juridisch risico is dat wij bij de beoordeling van een initiatief ook beoordelen of de gevoerde omgevingsdialoog voldoende is. Het is echter niet altijd een weigeringsgrond. Dus als we de omgevingsdialoog onvoldoende vinden en toch graag willen dat er meer wordt gedaan (en dit niet via het bestemmingsplan verplicht is), moeten we de initiatiefnemer proberen te stimuleren (niet dwingen) meer te doen of zelf met de omgevingsdialoog aan de slag.

- Het voeren van een zorgvuldige omgevingsdialoog moet niet verward worden met volledige consensus. Het is niet zo dat iedereen het eens moet zijn met het plan. Hierover moet duidelijk gecommuniceerd worden (verwachtingenmanagement richting de omgeving).

Wat mag het kosten
De kosten bestaan uit ambtelijke uren voor het opstellen van de handreiking en externe kosten voor het grafisch maken van de handreiking (in de vorm van een gereedschapskist). De externe kosten bedragen €150,- en zijn gedekt binnen het budget Implementatie Omgevingswet.

Opsteller: F.vanTulden@asten.nl